

27. 12. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rezignace zakladatele ústavu

V usneseních ze dne 18. 10 2016, sp. zn. 8 Cmo 285/2016 a ze dne 11. 7. 2018, sp. zn. 5 Cmo 155/2018 Vrchní soud v Olomouci judikoval, že změna okruhu zakladatelů ústavu (§ 402 a násl. o. z.) za jeho existence převodem práv a povinností zakladatele, tj. na smluvním základě, je možná opíraje se jednak o zásadu smluvní volnosti zakotvenou v § 1 odst. 2 o. z. a dále o § 406 odst. 2 o. z., z něhož moravský soud dovodil, že mohou-li být práva a povinnosti zakladatele ústavu způsobilým předmětem přechodu (v rozsahu stanoveném zakladatelským právním jednáním), mohou být i předmětem převodu.

V usnesení sp. zn. 14 Cmo 106/2018, ze dne 10. 9. 2019 byl pak Vrchní soud v Praze postaven před otázkou, zdali může zakladatel ústavu ukončit svou účast v ústavu jednostranným právním jednáním (rezignací) dle § 160 o. z.

Ke skutkovému stavu. **Soud prvního stupně zamítl návrh na zápis změn do rejstříku ústavů co do výmazu I. J. jako zakladatele ústavu. Tento výrok soud prvního stupně odůvodnil tím, že navrhovatel k návrhu doložil oznámení o vzdání se veškerých práv zakladatele ústavu, neboť je v rozporu s jeho osobním přesvědčením podílet se na činnosti ústavu. Zákon ani zakladatelská listina nezakazují změnu počtu zakladatelů ústavu nebo přechod či převod práv na právního nástupce či třetí osobu. Jedná se však o zásadní změnu zakladatelského právního jednání, která by měla být provedena primárně na základě rozhodnutí zakladatelů, nikoliv jednostranným právním aktem.** O změnách zakladatelského právního jednání rozhoduje i za trvání ústavu zakladatel, jak vyplývá z § 406 odst. 1 o. z. Podle § 406 odst. 2 o. z. není-li rozhodnutí zakladatele možné, nabývá jeho práva vůči ústavu osoba určená zakladatelským právním jednáním v rozsahu tam uvedeném, jinak je nabývá správní rada; v takovém případě se však k rozhodnutí správní rady o změně účelu ústavu nebo o jeho zrušení vyžaduje předchozí souhlas soudu. Nad to soud prvního stupně argumentoval v rejstříkovém řízení uplatňujícím se registračním principem. Odpovídajícím procesním prostorem pro rozhodování o změně zakládací listiny ústavu je nalézací řízení. Navíc navrhovatel řešené oznámení doručil pouze na adresu fakticky neexistujícího sídla spolku, to ale není v souladu s dobrými mravy, když správně měl oznámení doručit především druhému zakladateli, což neučinil. Navrhovatelem zvolený postup by mohl kdokoliv a kdykoliv zneužít.

ARROWS
advisory group

Proti usnesení soudu prvního stupně podal navrhovatel odvolání, v němž navrhl, aby odvolací soud usnesení soudu prvního stupně v napadeném rozsahu zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odvolací soud připomněl, že ústav lze založit pouze zakladatelským právním jednáním (zakládací listinou nebo pořízením pro případ smrti), jak vyplývá z § 405 o. z. Zakladatelské právní jednání představuje projev vůle zakladatele (zakladatelů) založit daný ústav a jeho imanentní obsahovou náležitostí je též identifikace osoby zakladatele (zakladatelů). Zakladatelské právní jednání je pro

ústav jedinečné a zásadní. Je nutným krokem ke vzniku ústavu jeho zápisem do rejstříku ústavů (§ 407 o. z.), ale též vymezuje základní atributy ústavu, včetně jeho účelu (§ 405 odst. 1 o. z.).

Je-li zakladatelů ústavu více - jak je tomu v poměrech projednávané věci - vyjadřuje zakládací listina konsensus ohledně jejího obsahu s tím, že po dobu existence ústavu je primárně na další dohodě zakladatelů, zda a jakým způsobem zakládací listinu změní (§ 406 odst. 1 o. z.). Zásadní, koncepční vliv zakladatelů na ústav prostřednictvím zakladatelské listiny je pravidelně zachován po celou dobu jeho existence. V tomto směru zákon výslovně připouští shora zmíněnou výjimku spočívající v přechodu práv a povinností zakladatele dle § 406 odst. 2 o. z., ale děje se tak jedině v případě zániku zakladatele právnické osoby či úmrtí zakladatele fyzické osoby. **Při řešení otázky možné změny okruhu zakladatelů ústavu je třeba mít na zřeteli, že zakladatel není voleným orgánem ústavu a nevztahuje se na něj možnost rezignace dle § 160 o. z.** Přichází do úvahy změna okruhu zakladatelů ústavu za jejich existence toliko převodem práv a povinností zakladatele, tj. na smluvním základě (pozn. autora viz shora vzpomíná prejudikatura Vrchního soudu v Olomouci). **Závěr soudu prvního stupně, že rezignace na postavení zakladatele ústavu možná není, odvolací soud sdílí.**

Poučení na závěr: Dříve než ohlásíš rezignaci, zvaž nebudeš-li pro legraci...

JUDr. Vladimír Janošek,
advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563
e-mail: janosek@arws.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)

- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)